

ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΕΡΑΣΤΙΑ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΣΕΙΣΜΟ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ

Έφταιξαν 5 παράγοντες

Ο εφιάλτης της Ανατολής, το ρήγμα της Βόρειας Ανατολίας, συνεπές στο ραντεβού του, αφυπνίστηκε και πάλι προκαλώντας τεράστιες ανθρώπινες απώλειες, καταστρέφοντας πόλεις, βιομηχανικές περιοχές με ανυπολόγιστες οικονομικές επιπτώσεις, θέτοντας παράλληλα σε αμφισβήτηση το πολιτικό, στρατιωτικό και θρησκευτικό κατεστημένο στη γειτονική χώρα.

Του Ευθύμιου Λέκκα

Εδώ και μια δετία αρκετοί επιστήμονες είχαν τονίσει την επικείμενη σεισμική δραστηριοποίηση του δυτικού τμήματος του ρήγματος της Ανατολίας στην περιοχή Ιζμίτ. Ήταν το μόνο που δεν είχε δραστηριοποιηθεί από τα υπόλοιπα τμήματα, τα οποία ήδη είχαν δώσει από το 1939, 10 σεισμούς μεγέθους πάνω από 6,5 R.

Με βάση την έρευνα που διεξήχθη με παρακινδυνευμένο τρόπο σε όλη την επικεντρική περιοχή διαπιστώθηκε ότι στην τεράστια καταστροφή έπαιξαν ρόλο οι ακόλουθοι βασικοί παράγοντες:

- Η παρουσία του σεισμικού ρήγματος μέσα σε οικιστικούς χώρους. Κατά μήκος και εκατέρωθεν του ίχνους του ρήγματος στην επιφάνεια διαπιστώθηκε μια έντυπωσιακή συσσώρευση των καταστροφών στις κατασκευές ανεξάρτητα αν ήταν παλιές, καινούργιες, ειδικά μελετημένες και σχεδιασμένες ή όχι.
- Το έδαφος θεμελίωσης έπαιξε σημαντικό ρόλο στην εκδήλωση των καταστροφών με πλέον χαρακτηριστικό παράδειγμα την πόλη Ανταπαζαρί, ενώ ολόκληρο τμήμα της πόλης Γκιολτζούκ βυθίστηκε μέσα στην θάλασσα από τη δυναμική συμπίκνωση του εδάφους.

Τα στοιχειώδη σφάλματα των τουρκικών αρχών δεν δικαιολογούνται

• Η κακή ποιότητα των κατασκευών καθώς επίσης ο λανθασμένος τρόπος σχεδίασής τους, οι άστοχες παρεμβάσεις των ιδιοκτητών και η κακή συντήρησή τους.

• Ο πολύπλοκος πολεοδομικός ιστός, ο οποίος χαρακτηρίζεται από ποικιλία και μίξη χρήσεων, από έλλειψη ελεύθερων χώρων, από ελλιπές οδικό δίκτυο κ.ά.

• Η εκδήλωση γεωδυναμικών σεισμικών φαινομένων, όπως η δημιουργία του κύματος tsunami και καθιζήσεων, το οποίο επέτεινε τις καταστροφές στις παράκτιες περιοχές.

Οι τουρκικές αρχές σε επίπεδο διαχείρισης της καταστροφής έκαναν στοιχειώδη σφάλματα, τα οποία δεν δικαιολογούνται λαμβάνοντας υπόψη τις επεμβάσεις σε πρόσφατους σεισμούς. Σαν ουσιαστικά σφάλματα μπορούν να αναφερθούν:

• Η ανακοίνωση του μεγέθους του σεισμού (6,7 R) από το επίσημο Ινστιτούτο αντί του πραγματικού 7,5 R και στη συνέχεια η ανακοίνωση - αποδοχή της παραπλανητικής πληροφόρησης από τα επίσημα όργανα, φανερώνει την τάση να υποβαθμιστεί από την πρώτη στιγμή το γεγονός. Η εμπιστοσύνη των πολιτών προς την επίσημη πληροφόρηση όμως διαταράχθηκε ανεπανόρθωτα.

• Μια από τις βασικές ενέργειες, που είναι η οροθέτηση της πληγείσας περιοχής και η αποτίμηση του μεγέθους

13-15 χιλ. πιο βαθιά από το χάσμα της φωτογραφίας φιλοξενείται ο εστιακός χώρος του μεγάλου σεισμού των 7,5 R. Πρόκειται για την εμφάνιση του σεισμικού ρήγματος, λίγο έξω από το Γκιολτζούκ που ανακάλυψε και μελέτησε πρώτη η ελληνική αποστολή

της καταστροφής, δηλαδή ο προσδιορισμός του κέντρου της κρίσης δεν έγινε, με αποτέλεσμα οι όποιες προσπάθειες βοήθειας να στρέφονται σε περιφερειακούς θυλάκους της κρίσης.

• Η αντίδραση της κρατικής μηχανής ήταν εξαιρετικά καθυστερημένη και τις πρώτες μέρες απουσίαζε χαρακτηριστικά. Η αγανάκτηση των πολιτών ήταν μεγάλη και εκδηλώθηκε με επιθέσεις στους κρατικούς αξιωματούχους.

• Φαίνεται περίεργο, αλλά και η αντίδραση της στρατιωτικής μηχανής ήταν καθυστερημένη και το μόνο που φάνηκε ότι την ενδιέφερε ήταν η περιοχή της ναυτικής βάσης, όπου βρήκαν το θάνατο πάνω από 300 άτομα.

• Οι ξένες αποστολές που θα μπορούσαν να συνεισφέρουν αποτελεσματικά στον απεγκλωβισμό ενός μεγάλου αριθμού πολιτών καθηλώθηκαν αρχικά για πολλές ώρες στο αεροδρόμιο και στη συνέχεια κατευθύνθηκαν σε λάθος θέσεις επέμβασης στην περιφέρεια και όχι στο κέντρο της κρίσης.

• Τέλος, η άμεση ιατρική βοήθεια έφτασε σε πολύ μικρό ποσοστό στην πληγείσα περιοχή, ενώ η ιατρική βοήθεια από το εξωτερικό καθυστέρησε υπερβολικά λόγω γραφειοκρατικών προβλημάτων.

Όλα τα προηγούμενα δείχνουν με τον πιο χαρακτηριστικό τρόπο την απουσία αντισεισμικού και επιχειρησιακού σχεδιασμού σε τοπικό, περιφερειακό και κεντρικό επίπεδο ή τουλάχιστον την αδυναμία εφαρμογής του, η οποία δεν δικαιολογείται σε καμία περίπτωση από το μέγεθος της καταστροφής.

Η σειρά των σιδερένιων στύλων διαχωρίστηκε σε 2 τμήματα που βρέθηκαν σε διαφορετική θέση, λόγω της δεξιόστροφης οριζόντιας μετατόπισης κατά 2,10 μέτρα

Οι επιπτώσεις στον ελληνικό χώρο θα ήταν της τάξης 30%

ΑΠΟ ΜΙΑ γενική συσχέτιση, η οποία μπορεί να γίνει μεταξύ των δύο χωρών της Ελλάδας και της Τουρκίας και η οποία προκύπτει από τη γνώση της υφιστάμενης κατάστασης και στις δύο χώρες, μπορεί να εκτιμηθεί - αν και αυτό φαίνεται παρακινδυνευμένο - ότι οι επιπτώσεις στον ελληνικό χώρο από ένα τέτοιο γεγονός θα ήταν της τάξης του 30-40%. Τούτο σε καμία περίπτωση βέβαια δεν πρέπει να μας εφησυχάζει, δεδομένου ότι πολλά ακόμα μπορούν να γίνουν για τη μείωση του σεισμικού κινδύνου, μόνο που γι' αυτό χρειάζεται περαιτέρω επιστημονική-τεχνική διερεύνηση, νομοθετικές παρεμβάσεις και ρυθ-

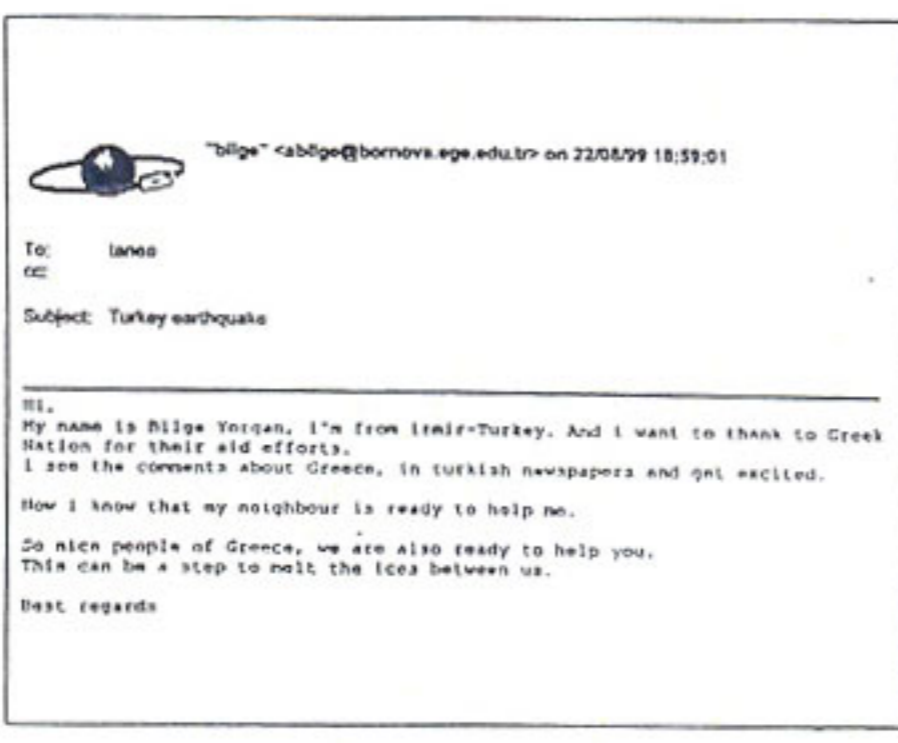
μίσεις, και βέβαια πόρους. Πρέπει όμως πάνω απ' όλα να αντιληφθούμε όλοι ότι οι προσπάθειες αυτές δεν καταβάλλονται εφάπαξ, αλλά πρέπει να είναι διαχρονικές, αν επιθυμούμε να μην αντικρύσουμε και στη χώρα μας τραγικές εικόνες ίδιες με αυτές που κατέκλυσαν τις οθόνες τις τελευταίες ημέρες.

Ο δρ Ευθ. Λέκκας είναι αναπληρωτής καθηγητής στο Τμήμα Γεωλογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών, ειδικός σε θέματα διαχείρισης Φυσικών Καταστροφών και συμμετείχε στην επιστημονική αποστολή του ΟΑΣΠ και της ελληνικής κυβέρνησης στην Τουρκία.

Ευγνωμοσύνη για την ελληνική βοήθεια

ΜΗΝΥΜΑΤΑ ΦΙΛΙΑΣ και ευγνωμοσύνης προς την Ελλάδα για τη βοήθεια που προσφέρει στη δοκιμαζόμενη Τουρκία εξακολουθούν να στέλνουν στα «ΝΕΑ» πολλοί Τούρκοι. Όπως αυτή η «ηλεκτρονική επιστολή» που έφτασε από τη Σμύρνη:

«Γεια σας, Το όνομά μου είναι Μπιλέ Γιοργκάν και είμαι από τη Σμύρνη. Θέλω να ευχαριστήσω το ελληνικό έθνος για τη βοήθειά του. Διαβάζω σχόλια για την Ελλάδα στις τουρκικές εφημερίδες και συγκινούμαι. Τώρα ξέρω πως ο γείτονάς μου είναι πρόθυμος να με βοηθήσει. Έτσι, καλοί μου Έλληνες, θα είμαστε και εμείς πρόθυμοι να σας βοηθήσουμε. Μπορεί αυτό να είναι ένα δήμα για να λειώσουν οι πάγοι ανάμεσά μας. Τις καλύτερες ευχές μου».

Ενίσχυση από την Κύπρο για τους σεισμοπαθείς

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ Εξωτερικών της Κύπρου ανακοίνωσε ότι η κυπριακή κυβέρνηση αποστέλλει μέσω του Διεθνούς Ερυθρού Σταυρού ποσό 100 χιλ. δολαρίων ως βοήθεια προς τους σεισμόπληκτους στην Τουρκία.

Αποκάλυψε πως η κυβέρνηση δεν πήρε καμία απάντηση από την Άγκυρα στην προσφορά της να στείλει ομάδα ειδικών γιατρών για να βοηθήσουν.

• Το διοικητικό συμβούλιο του Ιδρύματος Ωνάση προχώρησε σε δωρεάν ύψους 100 χιλ. δολαρίων προς το Τουρκικό Πανεπιστήμιο του Βοσπόρου. Όπως τονίζεται στην ανακοίνωση που εξέδωσε το Ίδρυμα, τα χρήματα αυτά προορίζονται «για την ανακούφιση των θυμάτων του πρόσφατου τρα-

γικού σεισμού, κατά προτεραιότητα δε στα μέλη του διδακτικού του προσωπικού, υπαλλήλων και φοιτητών, σε εκδήλωση αλληλεγγύης προς ένα από τα υψηλού επιπέδου τουρκικά Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα».

• Ο δήμαρχος της Αθήνας κ. Δημήτρης Αβραμόπουλος, που χτες επισκέφθηκε την Κωνσταντινούπολη, ανέφερε πως υπάρχει σχέδιο για την προμήθεια και εγκατάσταση στις πληγείσες περιοχές ενός μεγάλου αριθμού προκατασκευασμένων σπιτιών.

• Τη συγκέντρωση βοήθειας για τους σεισμόπληκτους ζήτησε με επιστολή του προς όλες τις Μητροπόλεις ο Αρχιεπίσκοπος κ. Χριστόδουλος.